

POSTANOWIENIE

Dnia 13 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie aplikanta radcowskiego A. S. obwinionego o popełnienie przewinień dyscyplinarnych z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego oraz art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 38 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, po rozpoznaniu 13 czerwca 2024 r. w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej na posiedzeniu, kasacji obwinionego od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z 17 października 2023 r., sygn. akt [...], utrzymującego w mocy orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] z 28 grudnia 2022 r., sygn. akt [...],

postanowił:

- I. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;
- II. zasądzić od obwinionego A. S. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 20 (dwudziestu) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Aplikant radcowski A. S. został obwiniony o to, że:

1. Nie rozliczył się z aplikantką radcowską K. A. za wykonaną przez nią 20 lipca 2022 r. usługę (poprawienie i uzupełnienie skargi kasacyjnej) zleconą telefonicznie oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej przez aplikanta radcowskiego A. S., tj. naruszył postanowienia art. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w zw. z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych;

2. Dnia 15 września 2022 r. w e-mailu pisemnie groził aplikantce radcowskiej K. A. postępowaniem karno-skarbowym oraz dyscyplinarnym w przypadku niespełnienia jego żądań, tj. anulowania wystawionej faktury, tj. naruszył postanowienia art. 38 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w zw. z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] orzeczeniem z 28 grudnia 2022 r., w sprawie o sygn. akt [...], uznał obwinionego aplikanta radcowskiego A. S. za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w punkcie pierwszym oraz czynu zarzucanego mu w punkcie drugim wniosku o ukaranie i za każdy z tych czynów wymierzył mu karę nagany. Na podstawie art. 65¹ ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych wymierzył obwinionemu karę łączną nagany oraz obciążył go kosztami postępowania.

Orzeczenie z 28 grudnia 2022 r. zaskarżył obwiniony.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie, orzeczeniem z 17 października 2023 r. (sygn. akt [...]), utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie i obciążył obwinionego kosztami postępowania odwoławczego.

Od tego orzeczenia pismem z 6 lutego 2024 r., kasację wywiódł obrońca obwinionego r. pr. K. W., który zaskarżył je w całości na korzyść obwinionego, zarzucając:

1. W odniesieniu do czynu z pkt I orzeczenia, rażąco obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 7 w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 74¹ u.o.r.p., poprzez zaniechanie dokonania wszechstronnej i obiektywnej oceny materiału dowodowego, uwzględniającej zasady prawidłowego rozumowania oraz doświadczenie życiowe oraz dokonanie wybiórczej i dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów i przyjęcie, że:

- obwiniony zawarł umowę ustną z aplikantką radcowską K. A., w sytuacji, gdy to r. pr. A. S. faktycznie powierzył swój zakres obowiązków - wynikający z

zawartej z obwinionym „Umowy współpracy” z dnia 4 kwietnia 2022 r. - aplikantce radcowskiej K. A. oraz przyjął zobowiązanie (na podstawie pełnomocnictwa procesowego) do wniesienia skargi kasacyjnej oraz zastępowania klienta przed Sądem Najwyższym w Warszawie w sprawie cywilnej;

- obwiniony miał prawny obowiązek rozliczyć się z aplikantką radcowską K. A. w sytuacji, gdy za zlecone usługi obwiniony jako zleceniodawca rozliczał się z r. pr. A. S. na podstawie zawartej „Umowy współpracy” z dnia 4 kwietnia 2022 r. oraz wystawianych przez niego raz w miesiącu faktur VAT;

- r. pr. A. S. mógł powierzyć sporządzenie skargi kasacyjnej aplikantce radcowskiej K. A. w sytuacji, gdy na podstawie przedmiotowej „Umowy współpracy” zleceniobiorca uprawniony był do powierzenia wykonania poszczególnych czynności innym osobom, które zapewnią profesjonalne zastępstwo oraz będą posiadać właściwe do sprawy kwalifikacje i doświadczenie;

- obwiniony był zainteresowany zleceniem usługi prawnej aplikantce radcowskiej K. A., w sytuacji, gdy na podstawie zawartej „Umowy współpracy” z dnia 04.04.2022 r. obwiniony był zainteresowany, jednakże współpracą z radcą prawnym w szczególności w celu świadczenia pomocy prawnej na rzecz jego klientów przed sądami powszechnymi, Sądem Najwyższym oraz Naczelny Sąd Administracyjny;

- szczegóły ogólnej współpracy wynikającej z zawartej „Umowy współpracy” pomiędzy obwinionym a świadkiem r. pr. A. S. pozostają bez znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, w sytuacji gdy jest wręcz przeciwnie, albowiem na podstawie „Umowy współpracy” r. pr. A. S. jako zleceniobiorca przyjął na siebie zobowiązania do wykonania przedmiotu umowy zgodnie z ustawą regulującą zasady wykonywania zawodu radcy prawnego, zasadami etyki zawodowej oraz z uwzględnieniem interesów zleceniodawcy i jego klientów skierowanych na zapewnienie profesjonalnej obsługi prawnej.

2) W odniesieniu do czynu z pkt 2 orzeczenia:

a) rażącą obrazę prawa materialnego, mającą istotny wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 38 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, poprzez jego błędną wykładnię i w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie, w sytuacji, gdy czyn obwinionego nie zawiera znamion przewinienia dyscyplinarnego;

b) rażącą obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 74¹ u.o.r.p. poprzez jego niezastosowanie, w sytuacji, gdy uznając nawet, iż obwiniony popełnił delikt dyscyplinarny to społeczna szkodliwość tego czynu nie jest większa niż znikoma.

Podnosząc te zarzuty skarżący wniósł: w zakresie czynu z pkt. 1 o uchylenie orzeczenia i uniewinnienie obwinionego; w zakresie czynu z pkt. 2 o uchylenie orzeczenia i uniewinnienie obwinionego oraz zasądzenie od Wyższego Sądu Dyscyplinarnego w Warszawie na rzecz obwinionego zwrotu kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja (zatytułowana przez skarżącego, jako skarga kasacyjna) jest oczywiście bezzasadna i dlatego została oddalona.

Postępowanie kasacyjne w postępowaniu dyscyplinarnym radców prawnych nie jest kolejną (powszechną) instancją. Wynika to z ograniczeń określonych w art. 62³ i art. 74¹ ustawy o radcach prawnych. Zgodnie z art. 62³ ustawy o radcach prawnych kasacja w postępowaniu dyscyplinarnym radców prawnych może być wniesiona z powodu rażącego naruszenia prawa, jak również rażącej niewspółmierności kary dyscyplinarnej

Skarżący nie wykazuje rażącego naruszenia prawa.

Poprzestanie na zarzucie naruszenia art. 7 w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych nie jest wystarczające do zakwestionowania postępowania dowodowego i ustaleń stanu faktycznego na których oparto wyrok Wyższego Sądu Dyscyplinarnego. Z tej zasadniczej przyczyny, iż wskazane przepisy określają podstawowe zasady postępowania (zasadę obiektywizmu i zasadę swobodnej oceny dowodów) i na etapie kasacji wymagają każdorazowo

wskazania i wykazania, iż zostały naruszone szczególne przepisy procedury karnej, aby dopiero na tej podstawie można było stwierdzić, że spełnia się szczególna podstawa kasacyjna z art. 438 pkt 2 k.p.k., czyli doszło do obrazy przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia, podobnie w odniesieniu do podstawy kasacji określonej w art. 62³ ustawy o radcach prawnych. Brak jest tego w podstawie procesowej kasacji. Skarżący poprzestaje na zasadach generalnych, które nie pozwalają na zakwestionowanie prawidłowości postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym.

Sąd Najwyższy wiąże zatem ustalenia faktyczne leżące u podstaw orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, który rozpoznał zarzuty odwołania skarżącego od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego.

Kasacja nie zarzuca braku rozpoznania zarzutów odwołania przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny (art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych). Nie ma zatem podstaw do przyjęcia innych ustaleń niż dokonane przez Sąd Dyscyplinarny.

Wobec wiążących ustaleń WSD nie ma podstaw do stwierdzenia zasadności zarzutu rażącej obrazy prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego obwinionemu (art. 438 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych).

W zakresie pierwszego czynu skarżący nie zarzuca naruszenia żadnych przepisów prawa materialnego, a także umowy o współpracy lub indywidualnego porozumienia ustalonego w sprawie. Art. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego nie jest przepisem prawa materialnego zobowiązań prawa cywilnego. Przepis ten ma gwarantować wykonanie prawa (zobowiązania).

Kasacja nie daje podstaw do zakwestionowania ustalenia o zawarciu przez skarżącego określonej umowy z r. pr. A. S.

Wedle ustaleń Sądu Dyscyplinarnego skarżący nie rozliczył się z aplikantką radcowską K. A. za wykonaną usługę. W ocenie zarzutu kasacji wiąże ustalenie, że skarżący umówił się z r. pr. A. S. na poprawę skargi kasacyjnej za dopłatą i

skarżący zaakceptował poprawę skargi przez inną osobę za dodatkową kwotą 600 zł.

Skarżący nie podważa podstawy faktycznej i materialnej tego dodatkowego zobowiązania (por. przykładowo art. 353¹ k.c.).

Inną kwestią jest procesowa zasada, że skargę kasacyjną powinien sporządzić i podpisać fachowy pełnomocnik (radca prawny), co wykracza poza przedmiot tej sprawy (art. 87¹ k.p.c. w zw. z art. 130 k.p.c.). Innymi słowy tej sprawy nie ocenia się z perspektywy procesowych warunków dopuszczalności skargi kasacyjnej, a tylko w zakresie szczególnej umowy stron dotyczącej „przygotowania” skargi dla pełnomocnika strony w sprawie przed Sądem Najwyższym.

Natomiast w zakresie drugiego czynu wiążą oceny i ustalenia Sądu Dyscyplinarnego, iż grożenie aplikantce radcowskiej K. A. wszczęciem postępowania dyscyplinarnego nie wynikało z relacji prywatnej, a tylko zawodowej, związanej z wykonaniem przez nią umowy, którą skarżący jako zleceniodawca zawarł z radcą prawnym A. S. jako zleceniobiorcą. Wola stron oraz treść oświadczeń to sfera ustaleń faktycznych w sprawie, a te są jednoznaczne i nie pozwalają na przyjęcie, iż niewłaściwe zachowanie skarżącego, grożące postępowaniem dyscyplinarnym nie było związane z umową współpracy i dodatkową umową na uzupełnienie i poprawienie skargi kasacyjnej.

Nie jest zasadny ostatni zarzut kasacji, jako że w sprawach dyscyplinarnych ocena stopnia społecznej szkodliwości należy w pierwszej kolejności do korporacyjnego sądu zawodowego, w tym przypadku do Sądu Dyscyplinarnego Radców Prawnych. Wskazany art. 38 ust. 2 KERP nie pozwala radcom prawnym w wystąpieniach zawodowych grozić postępowaniem karnym lub dyscyplinarnym, co prowadzi do stwierdzenia, iż zachowań takich nie można lekceważyć, dlatego sytuacja ustalona w sprawie nie pozwala na uznanie, iż społeczna szkodliwość czynu nie jest większa niż znikoma. Wbrew twierdzeniom zawartym w kasacji stopień korporacyjnej szkodliwości czynu jest znaczny. Zachowanie obwinionego stanowiące przedmiot niniejszego postępowania, dotyczące braku rozliczenia się z aplikantką radcowską K. A. za wykonaną przez nią 20 lipca 2022 r. usługę

(poprawienie i uzupełnienie skargi kasacyjnej) zleconą telefonicznie oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej przez obwinionego, grożenie aplikantce radcowskiej postępowaniem karno-skarbowym oraz dyscyplinarnym w przypadku niespełnienia żądań obwinionego, tj. anulowania wystawionej faktury, było w sposób oczywisty sprzeczne z przytoczonymi zasadami etyki radcy prawnego, naruszało także dobre obyczaje i podważało zaufanie do zawodu radcy prawnego. Zarzut podniesiony przez skarżącego należało uznać za bezzasadny.

Z tych względów postanowiono jak w sentencji (art. 535 § 3 k.p.k., art. 523 § 1 k.p.k., art. 62³ i art. 74¹ ustawy o radcach prawnych).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k. oraz art. 618 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym (tekst jednolity Dz.U. z 2013 r. poz. 663 ze zm.) w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy z 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych.

[M. T.]

[ms]